

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Helyben havi, előrefizetve, váltóval
pénzt kellek:

Egyes évre . . . 6 ft. — kr.
Fél évre . . . 3 — „
Negyed évre . . . 1. 50 „

Egyes szám ára 4 kr.

A kapható a kiadványaitól és
Gross G. Intőgyűjtőjéig.

Bérmegtelen levélben
fogadtunk el.

BRASSÓ

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP.

HIRDETÉSEK DÍJA:

8 hasábos girámond-on v. annak
helye 7 kr. Nagyobb és több-
sorú hirdetésekkel kedvezmény.
Minden egyes hirdetőmenny után
még külön 30 kr. bélyegdíj
fizetendő.

Nyitási költségre ára 15 kr.

Hirdetések és nyitási czikkok
dija előre fizetendő.

Megjelenik hetenkint háromszor: Kedden, csütörtökön és szombaton.

HIRDETÉSEK árúit: Brassóban a kiadványaitól Kolostor-utca 26. sz. a., — Budapest: Eckstein Bernát, Goldberger A. V., Mezői A., Schwab Gy., — Bácsban: Danaberg J.,
Haasenstein és Vogler, Schalks Henrik. — Berlinben: Mosse Rudolf, Frankfurtban: Dantó G. L. és Társa, — Hamburgban: Károly és Liebmann nagy hirdetői irodájában.

Beszerkesztő iroda,

Feladás szerkesztő:

havá a lap szállítás részét illető költsémenek intézködik:
Brassó, Kolostor-utca 26. sz. a.

Rosenthal János
Főmunkálós:
Dr. Létmázy Nándor.

Kiadóhivatal,

havá az előfizetők pénznek és hirdetési díjak kifizetése:
Brassó, Kolostor-utca 26. sz. a.

Az erdélyi róm. kath. státusgyűlés.

Brassó, okt. 31.

Az erdélyi róm. kath. státus gyűlésekezelő tartott gyűlésén történetek fölött nem lehet egyszerűen napirendre térni. Mert ha a mondott gyűlésről szóló jelentések csatornája csak Ugron Gábor frázisainak öblös hangokból fel-felugyogó zavaros árját vezetne le a felelős esendős tavába s a mint szokta, legfeljebb a Győrffy Gyula rabuliztikájának verejtékezéséről szólna, melyivel a pápi és püspöki kegy reá mosolygónak napraforgójának tövét nedvesítgeti: mint már annyiszor tettük, egyet mosolygónak föltötte. De most a státusgyűlésről szóló tudósításban sokkal több, sokkal fontosabb eseményekkel találkozunk.

Mi is történt ott? Nem kevesebb, mint a kath. autonómia kigúnyolása, kompromittálása. Ultramontan ágaskodás, miközben a státus világi elnöke, báró Jósika Sámuel ellen indított s nagy dülvél iszenzenzörött vakmerő hajszáról lehullott a lepel s bemutatkozott teljes meztelenségben a bécsi nunciatur. A státusgyűlésen résztvevő papágényes biznyságot szolgáltatott arra nézve, hogy senki se tekintse egyébként, mint akarat nélküli bábként a püspök és a nuncius kezében. A többség akarata előtt való meghajlás, a parlamentarizmus, alkotmány és autonómia ezen első törvénye s alapfeltelege arczúl veretett és lábál a sárba tiporottat. Ugron és ultramontan hada hep-hep ujjongással az egyházi gyűlés tekintélyét

gyermekes hecező nivórára szállították alá. A tanácskozás komolyságán érzékeny esorbát ejtettek, mert nem tartották meg a szabályzatot, mely új indítványok tárgyalására érvényben állt.

Haszlatlan nyilatkozik hát Győrffy Gyula a beavatkozás és külső hatalomról mondott szavai értelmezésére nézve; haszlatlan a védekezés a tanácskozási ügyrend áthágása tekintetében az elnöklő püspök betegekesedésével. A győzelem megvan, örülhetnek neki az ultramontanok! A gyűlés két utolsó napján minden úgy történt, a mint ők akarták és irányították. Bemutatták a maguk alkotmányos erületét s nem bizonyultak elegendő érettek szélesebb körü autonómiára.

Mert mily szép s hazafias lesz az a kath. autonómia, ha a bécsi nunciusz dikáljára benne a határozatot! Minő önkormányzat, ha az önálló vélemény ellen hajszát indítva, püspök és papjai szövetkeznek kapaszokdó fiktáliskállok, nekikeseredett hazafiakkal szavaznak, mintha Bécsből dróton rángatnák őket. S tessék ezt jököddvel, hep-hep ujjongással, tanácskozási szabály s a legemlébb alkotmányos törvény föl sem vesévéssel.

De vajjon megdöglött-e, a mit tettek? A közvélemény az erdélyi róm. kath. státus önkormányzatát tekintette annak a magának, melyből a kath. autonómia terebélyes fája felnovekszik. S íme, kétségget támasztottak ama mag csíra- és életképessége fölül.

Az egyházpolitikai viták egész folyamata alatt kedvező vesszőparipájá volt az autonómia Ugronnak és jeles társainak. Már akkor gyanús lett ez a kiváló előszeretet, s ki ki találgatta, hogy mit ért e tábor az önkormányzat? Könnyen rájöttünk, hogy a hatalmat, vagyont, az egyházi és iskolai alapokat óhajtják minden kormányfeli foglyelet s befolyás alá kivonni s az autonómia közpönye alá burkolva eltilajdonítani. S íme, most szép bizonyosságot adtak a jelen státusgyűléssel e jó urak arról is, hogy megvan a szándékuk, politikai tesztileteket mint megannyi várakat állítottak az egyház sáncainak védelme alatt, honnan az ország liberális közvéleménye ellen handabandázzanak, s a nekik nem tetsző szabadelvű egyházpolitikai törvényjavaslattal roszdás fintárlakból még egyszer rápuskázhatassanak.

De nem addig van, jó urak! Ha már az az aránylag szegény s részben államsegélyből éldegélő erdélyi róm. kath. státus gyűlése ilyet eszelecszik: mit merhetne hasonló szervezet és körülmények közt a hatalmas, az anyagiakban is gazdag magyarországi? Köszönjük nektek, jó urak, hogy erre felhívtátok a közvéleményt.

Ugyanebben az időben a pénzügyi bizottságban is előfordult a kath. autonómia. A miniszterelnök erre vonatkozó válasza az volt, hogy ez ügy nagymértékű megdöglés és körültekintést igényel, hogy az arra vonatkozó törvényjavaslat előterjeszthesse. Megnyugtató, böles válasz, mit minden —

TÁRCZA.

III. Sándor czár mint trónörökös.

III. Sándort mint trónörökösnek nevelték. Husz éves volt és már minden neműről nélkül arra, hogy a trónra jusszon, tisztán katonai nevelésben részesült s egyszerre trónörökös lett, a nélkül, hogy az uralkodás nehéz tudományába előlegesen beavatkozna. Pótlóan kellett az eltanúsítottakat és ez kétségtelenül nagy és nehéz feladat volt.

És e lázas tanulás közepezt egy robánás reszketéssel megöröszorgott, a robánás nyitott és az átja ósszerenztől véres teteme hevert az ifjú ezarévies lábái előtt.

Átja meggyilkolatlása egész valójában megmérgeztá III. Sándort és olyan mély benyomást tett rá, hogy annak nyomai teljes életében megmaradtak lelkeiben.

A merénylet után viharos pártusák színlhe lyén Örorszország és e tusák má napig sem esendősélt el teljesen.

Mint általában történni szokott, az elégtelenség az elégtelenen eltemek egyeztetek a hely zet új urához főzközi, hogy őt eszméket meg nyerhessek.

III. Sándorról tudva fog, hogy liberális haj-

lamait megörizte és gyakorta kifejezésre juttatta meg olyan időkben is, a mikor a kor ármlata nem kedvezett a szabadelvű érzelmeknek.

Az ő-orosz nemzeti párt, melynek Atsakov és Katkov voltak a főkomposai, természetesen nagy gyűlölettel volt eltele ez irány elölzetben és gyűlöletük főként a liberális szellem két előharzoza, Malojev és Suvalov miniszterek szeményében összpontosult.

Malojev ellen Tiskalov, az 1867—68-as inséges esztendő egyik „inség-kormányzó”-ja működött nagy sikerrel. Eszközül a ezarévies megövesztést használta fel. Kiszokolta, hogy a trónörökös levezetésbe lépett Atsakoval. E levelek a titkos rendszér kezét közli kerület és a ezarévies Suvalovval szemben rendkívül kényes helyzetbe került.

Ezek az intrikák okortak, hogy egy jó ideig úgy látszott, hogy a ezár és a trónörökös között állandó, folytonos ellentét uralkodnék.

Kiszokáltak az intrikák az azt is, hogy Gambetta néhány lelkes híve egy időben meghallgattára talált a ezár fiánál. — a kommunés és az 1871. májusi események azonban egyszerre véget vetettek ezeknek a befolyásoknak, — abból az elmentes opozitónális helyzetből azonban, mely ebe bold hajszáltak — ezuttal sem tudt kiszaba dulni a trónörökös.

A orosz-török háború meg növelte az ellen-

tétet az atya és a fia között. A háború eredménye egy súlyos veszteség és egy nagy kiábrándulás volt. Biztató kezdet után a csapások egész özöne következett. A ezarévies jól tudta, hogy a hadvezetését ellen emelt csapások és vádák csak arra szolgálják, hogy a ematér mulasztásait és veszteségeit leplezzék, vagy érettek a felelősséget valakinek vagy valakinek a vállára nehelizessék.

Látva és tapasztalva a háború borzalmait, a meylemek közvetlen tanúja volt, nyilatkozatai mély pesszimizmusa mutatott. Hogy azonban ez a pesszimizmus teljes mértékben jogosult volt, a későbbi események igazolták. A san-stefanoi egyezményt szegte a berlini kongresszus, a meylenyetek egymást követtek, pini felkelés, hogy meg a fővárost és a vidéket egyaránt s mintha még nem volna elegendő mind e csapás, felháborodást, melyet a ezár kettős hásszágá kellett, egyre szélesebb rétegekben nyilvánult és rendkívül málylen sértette a fiatal trónörökös, kinek ez a tény legmegbotlás és legmeglebb érzelmét támadta meg.

Ily megrázó események nagyon alkalmasak arra, hogy a legérzékeny és a legbitartozatobbjellegű lelki egyensúlyát is megzavarják III. Sándor azonban soha sem volt ilyen karakter. Husz éves korától egy oly hivatás nyomása alatt állott, melynek betöltése tulhaladta erejét és képzettségét.

